

Gemeente Arnhem
Ten aanzien van de wethouder mevrouw Bouwkamp en de gemeenteraad
Postbus 9029
6800 EL ARNHEM

Scouting Schutgraaf
Hannesstraatje 4
6843 NV ARNHEM

Arnhem, 19 juni 2020

Betreft: komst van kunstwerkplaats KW37 naar Elderveld

Geachte mevrouw Bouwkamp, raadsliden,

Het bestuur en de leden van de scouting Schutgraaf hebben vernomen dat er een onderzoek zal gaan plaatsvinden naar de (permanente) vestiging van de kunstwerkplaats KW37 op het veld achter de Drielsedijk 15A te Arnhem. De gesprekken met de kunstenaars zouden in een oriënterende fase zitten, de Raad is recent pas (16 juni) geïnformeerd over dit voornemen. We betreuren het feit dat wij als scoutingclub en direct betrokkene/belanghebbende formeel niet zijn geïnformeerd. In deze brief willen wij op voorhand onze bezwaren uiten tegen de komst van de kunstwerkplaats naar voornoemde locatie.

Scouting Schutgraaf

Onze scoutinggroep bevindt zich al sinds eind jaren '70 in (een deel van) een oude boerderij, genaamd "De Steenen Camer", te vinden aan het Hannesstraatje 4 in Elderveld. De boerderij heeft een rijke geschiedenis, is als beschermd rijksmonument in 1978 ingeschreven en is thans in gebruik bij de Biologische Tuinbouwvereniging Elderveld, pannenkoekenrestaurant De Steenen Camer en scouting De Schutgraaf¹.

De scouting telt een kleine 120 betalende leden, verdeeld over 6 speltakken in de leeftijd van 5 tot en met 23 jaar. De groep is financieel gezond te noemen en het ledenbestand trekt aan. Een groot team van vrijwilligers biedt de leden elke week een variërend activiteitenprogramma aan. Deze activiteiten vinden niet alleen in de blokhut plaats, maar vooral daarbuiten, in de natuur. Scouting is immers gericht op het buitenleven, de waardering van de schoonheid van de natuur en de liefde voor planten en dieren.

Scouting levert daarnaast een bijdrage aan de vorming van de persoonlijkheid van onze jeugdleden, waardoor onze scouts leren om met respect voor zichzelf en hun omgeving de eigen grenzen te verkennen en verantwoordelijkheid te nemen voor zichzelf, elkaar en de wereld om hen heen².

Het "speelveld" om deze doelstellingen en missie uit te dragen, bevindt zich onder meer op de locatie op het veld achter de Drielsedijk 15A.

¹ Kringbulletin van de Historische Kring Elden, november 2009, nummer 101, jaargang 28; te vinden op <https://schutgraaf.nl/wp-content/uploads/2017/03/historie-de-steenen-camer.pdf>

² <https://www.scouting.nl/over-scouting/wat-is-scouting/doelstelling-en-missie#:~:text=%22De%20vereniging%20stelt%20zich%20ten,de%20vorming%20van%20de%20persoonlijkheid.%22>

KW37

KW37 is een kunstenaarswerkplaats die al 25 jaar binnen Arnhem op verschillende plekken is gevestigd. Dit collectief is ooit ontstaan uit de urgente behoefte aan betaalbare alternatieve *werkruimtes* voor beeldhouwers, waarin zij in vrijheid en zonder geluids- en stofoverlast aan derden hun grootschalige werken zouden kunnen realiseren. Inmiddels is KW37 uitgegroeid tot grote een woon-, werk- en ontmoetingsplek en worden diverse activiteiten ontplooid van een (groot) moestuincomplex, muziek en (grote) kunst maken tot het organiseren en (ter plekke) uitvoeren van een zomervakantieweek voor kinderen³.

KW37 wil een voedingsbodem zijn voor nieuwe kunstvormen, waarbij multidisciplinariteit, het verlaten van gebaande paden en het opzoeken van grenzen voorop staan.

Om dit te kunnen realiseren is er op tweeledige wijze ruimte nodig: enerzijds is dit ruimte in de vorm van een terrein (met faciliteiten op campingniveau), waar de kunstenaars daadwerkelijk kunnen fungeren als experimentele pioniers die naar eigen invulling kunnen leven, werken en vormgeven. Daarnaast gaat het om ruimte in de vorm van relatieve permanentie: alleen door continuïteit kunnen de opgebouwde kennis en uitwisseling tussen bewoners, samenwerkingspartners en publiek hun vruchten afwerpen, en de sociaal-culturele functie van de vrijplaats structureel bestendig worden.

Bezwaren tegen de komst van KW37

Bestemmingsplan Parkzone Drielsedijk laat komst KW37 vooralsnog niet toe

Allereerst wijzen wij op het huidige bestemmingsplan van het veld: de grond is thans bestemd als “Groen: Landschap en Park”. Dit betreft een zwaardere bestemming dan (hoe het voorheen bestemd was als) enkel “Groen”; het groen wordt (in vergelijking met bestemmingsplan Elderveld 2011) nóg beter beschermd daar er aan de huidige bestemming een omgevingsvergunningstelsel gekoppeld is⁴. De aangewezen grond is bestemd voor (onder anderen) speelvoorzieningen en onder bepaalde voorwaarden mag er ook bebouwd worden ten behoeve van die voorzieningen, maar bewoning is in elk geval volgens het bestemmingsplan niet toegestaan. Aangezien de kunstwerkgroep inmiddels (eveneens) is uitgegroeid tot een woonplek voor tenminste 12 personen, laat het bestemmingsplan de komst van KW37 eenvoudigweg niet toe.

Het gebied rondom de Drielsedijk kenmerkt zich door het open karakter, de groene uitstraling en de aanwezigheid van (reeds bestaande) recreatieve- en sportvoorzieningen zoals het volkstuintencomplex, sportvelden, een hondensportvereniging en onze scoutingvereniging. Wij vinden dat dit open en groene karakter zoveel mogelijk gevrijwaard moet worden van nieuwe bouw- danwel stedelijke ontwikkelingen die niet binnen de gestelde landschappelijke, ecologische en natuurwaarden passen. In het bestemmingsplan Elderveld 2011 werd een verdere uitbreiding van bebouwing bij de boomgaard reeds als ongewenst gezien, werd de bebouwing op de volkstuinten slechts zeer beperkt toegestaan en moest er een nieuw bestemmingsplan aan te pas komen om de parkeerplaatsen ten behoeve van de huidige voorzieningen uit te kunnen breiden⁵. De komst van KW37 past naar onze mening in het geheel niet binnen deze waarden.

³ Zie onder meer <http://www.zepworks.nl/kw37/kwpagina05/historie.html> en <https://www.arnhem-direct.nl/berichten/kunstenaars-vrijplaats-in-rafelranden-van-de-stad-kw37/> en http://zepworks.nl/kw37/KW37_CV_van_een_culturele_vrijplaats.pdf

⁴ Zie bestemmingsplan Parkzone Drielsedijk

⁵ https://www.arnhem.nl/ruimtelijkeplannen/plannen/NL.IMRO.0202.763-/NL.IMRO.0202.763-0301/t_NL.IMRO.0202.763-0301_2.3.html

Speelruimte in het geding

De vele (jeugd-)leden die scouting Schutgraaf in haar ruim 40-jarige bestaan heeft gekend, hebben in de loop der jaren veel gebruik gemaakt van de (toch al schaarse) speelruimte rondom de blokhut. De genoemde locatie is feitelijk het enige speelveld van een beetje formaat in de directe nabijheid van de blokhut waar de leden nog van de natuur die rondom de blokhut te vinden is, kunnen genieten en activiteiten kunnen ontplooiën. De rest van de omgeving is ingesloten door woningen en volkstuintjes, die absoluut geen (grote) speelruimte biedt voor de jeugdleden.

Indien de ruimte die er nu is op het veld aan de Drielsedijk, wordt opgesnoept door bebouwing ten behoeve van een kunstwerkplaats, zal dat ten koste gaan van de speelruimte voor ruim 120 jeugdleden. De leden kunnen eventueel uitwijken naar het in de buurt gelegen Meinerswijk, echter betreft dat een natuurpark waarin niet alle activiteiten van de scouting ontplooid kunnen worden. Denk aan grootschalig koken, sport en spel (slagbal, voetbal, teamspellen) maar ook aan bijvoorbeeld de wat grotere pionierwerken. Allemaal activiteiten waarvoor groot materiaal meegenomen zou moeten worden (de dijk over naar Meinerswijk). Organiseren van groepsdagen kan op dit veld uitstekend vanwege de grootte van deze locatie, voordeel is daarbij (en dat geldt voor alle activiteiten) dat het dicht bij de blokhut is. Bovendien ligt Meinerswijk toch wat verder van de blokhut af en dient met een groep (kleine) kinderen de gevaarlijke dijk overgestoken te worden. Het is derhalve onwenselijk dat de jeugdleden en hun begeleiding moeten uitwijken naar een ander stuk groen, terwijl de meest logische en (voor ons) enige optie op steenworp afstand ligt van de blokhut.

Logistieke problemen

Zoals gezegd is de parkeerplaats ten behoeve van de huidige voorzieningen reeds uitgebreid. Gezien de te organiseren evenementen, het eigen verkeer, de bezoekers en de open dagen vrezen wij dat er nóg meer behoefte zal gaan ontstaan aan nieuwe parkeergelegenheid en wellicht een andere ontsluiting, waardoor er opnieuw groen van de wijk, en in zekere zin dus ook (bestaande) speelmogelijkheden voor de leden van onze scoutinggroep, afgesnoept gaat worden.

Geen meerwaarde voor de wijk - Maatschappelijk belang van scouting en andere huidige voorzieningen afgezet tegen die van de KW37

In het (radio)interview in “Langs de lijn e.o.” van 4 april 2018 werd door een bewoner en een kunstenaar van KW37 besproken dat KW37 maatschappelijk erg waardevol voor de wijk Schuytgraaf was, vanwege o.a. de door KW37 georganiseerde (kunst-)projecten en omdat de kunstwerkgroep “zo anders is” afgezet tegen de Vinex-wijk. Er werd met de komst en vestiging van KW37 “reuring” gegeven aan de (gloed)nieuwe wijk en bewoners waren blij met de komst van de kunstenaars⁶.

Wij zijn van mening dat huisvesting van KW37 aan de Drielsedijk 15A niet diezelfde meerwaarde oplevert voor een wijk als Elderveld. De wijk bestaat ruim 40 jaar en kan alleen al in dat opzicht geenszins worden vergeleken met een nieuwe, deels in aanbouw zijnde wijk zoals de Schuytgraaf. Elderveld kent bovendien al talloze maatschappelijke en culturele initiatieven en projecten gevormd door diverse wijkverenigingen en andere voorzieningen. Wij zijn van mening dat scouting Schutgraaf daar een voorbeeld van is. Scouting is tegenwoordig méér dan fikkie stoken en knopen leggen; scouting ontplooit eigen initiatieven op maatschappelijk, cultureel en natuurgebied⁷. Het heeft daarvoor wél de ruimte nodig die er thans is, maar verloren dreigt te gaan.

⁶ <https://www.nporadio1.nl/nieuws-en-co/onderwerpen/26795-2018-04-04-arnhem-kunstenaars-deel-2>

⁷ De maatschappelijke waarde van scouting in beeld Amsterdam, 11 november 2009

Wij zijn tevens van mening dat KW37 geen meerwaarde oplevert voor het landschap. In datzelfde (radio)interview zoals hierboven vermeld, werd het terrein door de interviewer beschreven⁸. Woorden als “rommelterrein”, “autowrakken”, “loodsen” en “stelbetonplaten” kwamen in die beschrijving voor. Wij zijn van mening dat een dergelijke aankleding/inkleding van het veld niet past binnen de schone natuur die men op locatie aantreft. Ook de reeds bestaande voorzieningen zijn geheel opgenomen in en afgestemd op het groen. Dat er ideeën zijn vanuit KW37 te verrijken met groenmassa doet hieraan niets af; KW37 is en blijft tenslotte een kunstenaarswerkplaats, waar (ook) gewerkt gaat worden aan grote kunstwerken met behulp van pneumatische hakhamers.

Op social media is de aandacht voor de vestiging van KW37 groot; verschillende bewoners van de wijk reageren op facebook op het nieuws met reacties als: “meerwaarde? Hoe dan?”, “we kunnen dit stuk groen echt niet missen”, “ze mogen het kunst noemen, ik vind het net een vuilstortplaats”. Deze reacties zijn naar onze mening erg veelzeggend voor het gebrek aan draagvlak.

Tenslotte sluiten wij ons gemakshalve aan bij de bezwaren zoals opgesteld in notitie van de omwonenden van het gemeenteveld d.d. 16 juni 2020, reeds in uw bezit.

De jeugdleden hebben afgelopen zaterdag door middel van tekeningen en foto's laten zien dat zij het er niet mee eens zijn als hun speelveld gaat verdwijnen. Zij willen daarmee aantonen wat het belang is van het veld voor hen. In de bijlage treft u deze bescheiden aan.

Met vriendelijke groet,

namens het bestuur en de leden van scouting Schutgraaf,

Jasper Wienk en Ludy Guest

⁸ <https://www.nporadio1.nl/nieuws-en-co/onderwerpen/26795-2018-04-04-arnhem-kunstenaars-deel-1>